

Sinclar Buchanan Ferguson

Kršćanski život: Doktrinski uvod

2. izdanje, Izvori, Osijek, 2019., 196 str.

Sinclar Buchanan Ferguson (rođen 1948.) škotski je pastor i teolog, poznat u reformiranim kršćanskim krugovima kao cijenjeni propovjednik, sveučilišni profesor i pisac. Svoj je doktorat primio na University of Aberdeen (1971). Bio je povjerenik zaklade Banner of Truth i profesor sistematske teologije na Westminster Theological Seminary (Philadelphia) i Redeemer Seminary (Dallas). Od 2017. profesor je sistematske teologije na Reformed Theological Seminary u SAD-u. Autor je knjiga *To Seek and to Save, Maturity: Growing Up and Going On in the Christian Life, Some Pastors and Teachers, Devoted to God: Blueprints for Sanctification, The Whole Christ, Deserted by God? Grow in Grace, Ephesians (Let's Study)* i mnogih drugih.

Knjigu, koja u izvorniku nosi naslov *The Christian life: A Doctrinal introduction*, objavljenu 1981. godine, na hrvatskom je jeziku objavila kršćanska izdavačka kuća *Izvori*, u Osijeku 2019. godine. Prvo izdanje ove knjige na hrvatskom jeziku objavljeno je 1986. godine od istog izdavača pod naslovom *Kršćanska vjera i život*.

Ovo, novo dopunjeno izdanje je vrijedno djelo, namijenjeno kršćanima u njihovu hodu s Kristom. Iako knjiga daje osnovni uvod u kršćansku doktrinu i primjenu otkupljenja, nije sveobuhvatni udžbenik sustavne teologije. Autor time što je dao podnaslov „Doktrinski uvod“ želi izraziti duboko biblijsko uvjerenje da Bog prije svega djeluje mijenjajući živote na temelju onoga što se zna, a ne na temelju onoga što se osjeća. Iz toga slijedi da kršćanski umovi trebaju biti dobro potkovani biblijskim razumijevanjem značajnosti kršćanskog života i svrhe Božjeg djela. Ukorijenjenost u Božje istine posljedično osnažuje kršćanski rast. U predgovoru J. I. Packer ističe da Ferguson donosi biblijsku teologiju te, naposljetku, stariju, zreliju, mudriju i dublju reformiranu teologiju. Svoje je ideje Ferguson crpio od raznih autora s velikim znanjem i iskustvom, od kojih su mnogi obilježili Crkvu kroz protekla stoljeća, poput Calvina, Luthera, Warfielda, Rylea, Spurgeona i drugih.

Autor piše o kršćanskim osnovama na lako čitljiv način, s mnogo primjera i citata, dajući im novu svježinu i aktualnost u suvremenom trenutku. Knjiga nije namijenjena samo vjernicima, koji se nalaze na početku kršćanskog života, već i onima s „dugogodišnjim kršćanskim stažem“. Knjiga ima za cilj na popularan i prihvatljiv način približiti čitatelju sve aspekte Kristova djela u životu kršćanina korak po korak, obrađujući glavne biblijske teme poput milosti, spasenja, vjere, pokajanja, nanovorođenja i posvećenja kroz osamnaest kratkih poglavlja.

Prvo poglavlje nosi naziv *Znanje je od životnoga značaja*. Autor napominje kako „spoznaja da je poznavanje kršćanske doktrine važno za kršćansko življenje jedna od najvažnijih polaznih točaka za napredovanje u kršćanskom životu“ (1). Temelj praktičnoga kršćanskog života temelji se na razumijevanju i spoznaji. Kršćanski način razmišljanja predstavlja važan čimbenik za praktičan način života. Isusovo učenje na gori bilo je praktičnoga karaktera. Da bi znanje bilo primijenjeno u praksi, treba se temeljiti na znanju o Bogu, njegovim karakteristikama i suodnosu Oca, Sina i Svetoga Duha. Konačni cilj, koji se postavlja pred doktrinu, jest izgradnja osobe i promjena njezina života kako bi se kršćanski život mogao razvijati i rasti. To se odražava u stavu i ponašanju života kršćana u raznim okolnostima. Autor naglašava da kršćanska učenja oblikuju život i „čine temelj kršćanskoga života“ (8).

Drugo poglavlje nosi naziv *Slomljena Božja slika*. Čovjek je stvoren na Božju sliku i samim time je nosilac slike Božje. Padom u grijeh on je tu sliku unakazio. Autor napominje da „staro stvorenje mora nestati, a novo treba nastati; ono što je u Adamu izgubljeno, mora u Kristu biti obnovljeno da bi mogla postojati ikakva nada u sudjelovanje u Božjoj slavi od koje smo otpali“ (11). Krist je preuzeo ljudsku krivnju time što je učinjen grijehom premda sam nije poznao grijeha da bi pred Bogom opravdao čovjeka. Time je pravednik umro za nepravednike.

Naslov trećeg poglavlja je *Plan milosti*. Sveobuhvatno kršćansko promišljanje temelji svoje vjerovanje na činjenici da Bog ima plan spasenja. Razumijevanjem Božjeg plana daje ohrabrenje i novu perspektivu za shvaćanje života. Božja milost širi vidike i, kao što autor kaže: „pokazuje veličinu svrhe koju nam je Bog odredio“ (18). Djeca Božja predstavljena su kroz sliku Sina Božjega na dan slave. U Kristu su kršćani predodređeni da postanu na sliku Božju. U Kristu se rađa novi život. Iskustvo kršćanskog života dovodi do dublje poniznosti i svjesnosti Božje veličine.

Četvrto poglavlje ima naziv *Božji poziv*. Postati kršćaninom podrazumijeva prihvatiti Božji poziv. Poziv je usmjeren na sve ljude, ali ga prihvaćaju srcem samo oni koji su svjesni svoje grešnosti i potrebe spasenja. Božji poziv ima stvaralačku moć. Autor govori o općem i djelotvornom pozivu. Općim pozivom Bog poziva sve ljude da ga priznaju. Bog govori kroz stvorenje i Njegova vječna sila i osobine su jasno utisnute u sve što je stvorio. Djelotvorni poziv je onaj koji dovodi do osobne promjene. Poziv upućuje Bog u sili Duha kako bi vjerne oslobodio tereta grijeha i izveo iz vlasti tame u Božje svjetlo. Autor zaključuje da je Božji poziv „nešto što kršćanski život uvodi i na svakom stupnju njegova razvitka određuje oblik toga života“ (32). Božji poziv rađa moralnim skladom i potvrdom u životu vjernika.

Peto je poglavlje naslova *Spoznaja grijeha*. Ono je poput duhovnoga buđenja i predstavlja unutarnji duhovni proces. Pojedinaac djelovanjem Duha Svetoga postaje svjestan svoga položaja pred Bogom kao krivca. Autor kaže da: „Duh

svojom službom dovodi do potpunoga preokreta, do obrata u ljudskom načinu razmišljanja“ (38). Umjesto ispitivanja Krista i njegove osude, pojedinac počinje sam sebe preispitivati. Duh Sveti u životu vjernika osvjedočava ga o grijehu, dovodeći ga do poniznosti i zahvalnosti na Božjoj milosti.

Šesto poglavlje nosi naziv *Nanovo rođeni*. To nije ljudsko djelo, već Božje. Kršćanin, koji je u Kristu, već sada će imati udjela u budućem svijetu. Autor uspoređuje nanovo rođenje sa stvaranjem ni iz čega. Događa se rađanje s neba gdje Bog na čudesan način očituje svoju silu i milosrđe uz istodobno izliće obilja Božje ljubavi. Autor zaključuje da “novo rođenje naš odnos prema grijehu mijenja potpuno i temeljito. Isus Krist čovjeka je učinio potpunim i otpočeo proces svekolike obnove!” (53)

Sedmo poglavlje ima naslov *vjera u Krista*. Da bi čovjek mogao vidjeti Kraljevstvo Božje i ući u njega, preporod nije moguće ostvariti bez pokajanja za svoje grijeha i vjere u Isusa Krista. Autor napominje da „vjera znači prebivati u Kristu, ona znači primati Krista i prigrliti ga u potpunom pouzdanju“ (59). Prava je vjera u svojoj biti spasonosna te kao takva dar Božje milosti. Autor zaključuje da “vjera kojom vjerujemo i pouzdajemo se, pripada nam samo zato što ju je On u našim srcima započeo“ (61).

Osmo poglavlje nosi naziv *Iskreno pokajanje*. Vjera u Krista moguća je uz pokajanje zbog grijeha. Život u stalnom pouzdanju u spasitelja Krista, kao Gospodina i Gospodara, podrazumijeva neprestani hod u pokajanju. Pokajanje znači promjena mišljenja koja može uključivati žaljenje. Samo žaljenje ne mora uključivati pokajanje. Autor napominje pet čimbenika pokajanja. To su osjećaj posramljenosti, skrušenost, tuga i žaljenje, gađenje prema grijehu i prepoznavanje Božjeg oprosta. Poglavlje zaključuje da „paradoks duhovnog rasta sastoji se u tome da se produblivanjem vjere, koje sa sobom donosi nove razine radosti i sigurnosti, produbljuje i pokajanje, dovodi do sve dublje svijesti naše potrebe za Kristom“ (70).

Deveto poglavlje nosi naziv *Opravdanje*. Opravdati ne znači nekoga učiniti nevinim, već ga proglasiti nevinim. Temelj opravdanja jest Kristovo djelo, čiji je izvor u ljubavi Božjoj. Djeca božja opravdana su vjerom po Kristovoj krvi.

Deseto poglavlje nosi naziv *Djeca Božja*. Duh posinstva je susvjedok s duhom vjernika da je dijete Božje. Nasljeđuje bratstvo s Kristom i sinovstvo s Bogom. Biti Božjim djetetom ne znači imati samo privilegije već i odgovornosti. To podrazumijeva novi položaj u Božjoj obitelji. Autor napominje da bi se „trebalo dobrovoljno ravnati prema Kristovu životu jer je Krist naš stariji brat“ (89).

Jedanaesto poglavlje nosi naziv *Jedinstvo s Kristom*. Autor naglašava da je „sjedinenje s Kristom temelj cjelokupnoga duhovnog iskustva i svih naših duhovnih blagostanja“ (92). Duhovne blagodati vjernik može blagovati dok je u Kristu. To podrazumijeva sjedinenje s Kristom u njegovoj smrti kako bi moglo

doći do sjedinjenja s njim u njegovu uskrsnuću i slavnoj pobjedi.

Dvanaesto poglavlje nosi naziv *Izbor*. Starozavjetni pojam izbora utkan je u same temelje židovskog naroda, kao Božjega izabranog naroda. Kada Isus govori o izboru, napominje da je mnogo pozvanih, ali malo odabranih. Autor kaže da “kada se ljudi potpuno pouzdaju u Krista, to nije samo posljedica njihove volje, nego se zbiva u skladu s Božjom voljom. Isus naučava da će svi oni koji su mu od Oca dani doći k njemu, ali i da se k njemu drugačije ne može doći” (105). Autor obrađuje doktrinu o izboru te se hvata u koštac s tumačenjem o predestinaciji.

Trinaesto poglavlje nosi naziv *Prestanak vladavine grijeha*. Vladavina grijeha gubi svoju snagu nad svima koji su rođeni od Boga. “*Tko je rođen od Boga, ne čini grijeha, jer Njegovo sjeme ostaje u njemu; ne može grijehiti jer je rođen od Boga*” (1 Iv 3,9). Novim rođenjem nastupa korijen i ta promjena u životu kršćana. Autor napominje da su osobine grijeha kršćana i nekršćana iste, ali je status grijeha iz temelja promijenjen. Kršćanin umire grijehu, kako bi mogao s Kristom uskrsnuti opravdan u novi život. Grijeh više nema stvarnoga prava nad životom pojedinca jer više ne kraljuje on, nego Krist. Premda su kršćani umrli grijehu, on nije umro njima, čime započinje kršćanska borba.

Četrnaesto je poglavlje Ferguson naslovio *Kršćanska borba*. Kršćani žive u svijetu, ali nisu od svijeta (Iv 17, 15-17). On je poput života na bojnom polju, gdje se kršćani suočavaju sa stalnim napadima Sotone, koga se još naziva đavlom, zavodnikom, anđelom svjetla, optužiteljem braće. Napadi imaju za cilj odvući kršćanina od zajedništva s Gospodinom Isusom. Autor napominje da “napredovanjem u milosti i spoznaji Božje riječi i njegovih puteva prirodno ćemo sve osjetljivije razlikovati zamisli vlastita uma, napasti vlastita srca, djelovanje Sotone i jasni Kristov glas” (134).

Petnaesto poglavlje nosi naziv *Razapinjanje grijeha*. Takvo ratovanje podrazumijeva bitku, ne samo protiv vanjskog neprijatelja već i protiv stare naravi nastanjene unutar kršćanskoga bića. Autor napominje da je uzrok unutarnje borbe grijeh koji počiva u kršćaninu. Iako je kršćanin umro grijehu, grijeh još u njemu živi, ali nema vlasti nad njim i zato je on slobodan u Kristu od ropstva grijehu. Učinkoviti je način obračunavanja s grijehom jedinstvo s Kristom, koji daje novi identitet mijenjajući odnos prema grijehu. Autor zaključuje da pravo mjesto obračunavanja s grijehom jest Kristov križ.

Šesnaesto poglavlje nosi naziv *Ustrajnost*. Autor se bavi pitanjem: “Kako mogu biti siguran da ću nakon što sam kršćanskim putem krenuo, na kraju taj cilj i doseći?” (148) Bog svoju djecu osposobljava da ustraju do kraja. Kršćani su kroz vjeru zaštićeni Božjom silom. Autor napominje, pozivajući se na apostola Petra, da je vjera sredstvo ustrajnosti. Bog se u svome narodu nastanjuje preko Duha Svetoga, koji počiva u srcima vjernika. Samim time je veći onaj koji je u kršćanima nego onaj koji je u svijetu. Autor napominje sredstva koja dovode do

kršćanske ustrajnosti. To su Božja riječ, pokoravanje obavezama i kršćanska zajednica. Ta sredstva omogućuju da kršćani ustraju do kraja.

Sedamnaesto poglavlje nosi naziv *zaspali u Kristu*. Smrt je tema koja je protivna duhu vremena. Nekako se smrt ne doživljava kao dijelom kršćanskog života. No ima sasvim određeno mjesto. U smrti završava snaga grijeha. U tjelesnom smislu, ona podrazumijeva napuštanje zemaljske kuće i razdvajanje tijela od duše. Ferguson napominje da je Krist došao u tijelu da bi iskusio ljudsku smrt i u njoj sudjelovao. On je i svladao tamu i smrt, čime je Sotoni oduzeta vlast. Krist je pobijedio grijeh. Kršćanin na smrt gleda kao na neprijatelja. Ali ne sa strahom, koji ga paralizira, već s pouzdanjem, da ga čak ni ona ne može rastaviti od Kristove ljubavi. Samim time autor daje smjernice kako se kršćanin može pripremiti za posljednju bitku. "Moramo svoja srca usmjeriti prema Kristu i veličanstvenosti njegove prisutnosti... Moramo misliti na mnoge blagodati svijeta koji dolazi... Sada moramo naučiti živjeti sa shvaćanjem da je ovaj svijet prolazan" (164, 165). Za Pavla, a tako i za svakog kršćanina, život je Krist, a smrt dobitak.

Osamnaesto poglavlje nosi naziv *Proslavljenje*. Posljednje poglavlje autor započinje važnom izjavom "smrt nije kraj" (167). To su riječi nade, koje su istinitije nego što mnogi kršćani zamišljaju. Oni ne iščekuju smrt, već vrijeme koje dolazi nakon nje, kada će kraljevati zajedno sa Spasiteljem. Ferguson taj trenutak naziva posljednjim činom spasenja duše, ali i tijela. Taj dan hromi će hodati, slijepi vidjeti, gluhi čuti, a mrtvi uskrsnuti. Bijedno ljudsko tijelo bit će preobraženo u nepropadljivo, nalik Kristovu. Proslavljenjem će Bog dovršiti djelo koje je započeo u svojoj djeci.

Autor završava riječima da "ako netko vjeruje da mu je određena veličanstvena sudbina kada bude promijenjen da bi bio potpuno nalik Kristu, njegov se život već sada mora promijeniti radi tih izgleda u budućnosti. Kao i sve ostale doktrine, biblijsko naučavanje o proslavljenju ima praktičnu namjenu. Ona nas potiče i poziva da živimo kršćanskim životom" (175).

Knjiga S. B. Fergusona, *Kršćanski život: Doktrinski uvod* jedno je cjelokupno i zaokruženo djelo koje bi s pravom mogli nazvati klasikom. Knjiga je jednostavna u jeziku i stilu pisanja s preglednim i kratkim poglavljima. Jedini nedostatak knjige, koji s druge strane može biti i prednost, jest da autor ne koristi mišljenja suvremenika o temeljnim kršćanskim pitanjima, već se referencira na povijesne kršćanske autore koji su svojim djelovanjem obilježili Crkvu nekoga drugog vremena. Za one koji vole povijesne izvore, ovo djelo predstavlja malu škrinju s blagom koja će osvijetliti i obogatiti neke tradicionalne staze iz prebogate kršćanske riznice.

Knjigu svesrdno preporučujem širokom krugu čitatelja, od srednoškolaca, studenata do vjernika, crkvenih djelatnika i teologa.